

TÜRK DÜNYASI KADIN ARAŞTIRMALARI DERGİSİ JOURNAL OF TURKIC WORLD WOMEN STUDIES

Dergi web sayfası: <https://turkicworldwomen.com/index.php/pub>
Journal homepage: <https://turkicworldwomen.com/index.php/pub>

Doi: 10.5281/zenodo.19262119

Araştırma Makalesi • Research Article

Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Hibrit Ekosistem: Dijital Alan, Kurumsal Koruma Mekanizmaları ve İstihdam Bağlantısı*

A Hybrid Ecosystem for Combating Violence Against Women in Turkey: The Digital Sphere, Institutional Protection Mechanisms, and the Link to Employment

Cumhur HAVAN¹

Özet

Kadına yönelik şiddet, Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en görünür ve çok boyutlu sonuçlarından biri olmaya devam etmektedir. Son yıllarda hızlanan dijitalleşme süreci, bu olgunun yalnızca biçimlerini değil, ortaya çıktığı alanları ve mücadele pratiklerini de dönüştürmüştür. Dijital şiddet, kurumsal koruma mekanizmaları, sivil toplum faaliyetleri ve kadın istihdamı arasındaki ilişkiler, kadına yönelik şiddetle mücadelenin çok katmanlı ve hibrit bir yapı kazandığını göstermektedir. Bu çalışma, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadeleyi “hibrit mücadele ekosistemi” kavramı çerçevesinde incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, farklı yerel bağlamlarda üretilmiş lisansüstü tezlerden hareketle; özellikle İstanbul, Çorum, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Gaziantep illerine ilişkin saha bulgularını Türkiye’deki dijital feminist aktivizm literatürüyle birlikte değerlendirmektedir. Bu çerçevede dijital şiddet ve dijital feminist aktivizm, kadın sığınma evleri ve konukevleri deneyimleri, sosyal hizmet uzmanlarının mesleki kapasiteleri, sivil toplum kuruluşlarının rolü ve istihdam politikaları birlikte ele alınmaktadır. Bulgular, konukevlerine yapılan tekrarlı başvurular ile kadınların ekonomik bağımsızlığa sınırlı erişiminin, şiddetin döngüsel niteliğini güçlendirdiğini göstermektedir. Çalışma, kadına yönelik şiddetle mücadelenin yalnızca hukuki ve kurumsal müdahalelerle sınırlı kalamayacağını; dijital alan, kurumsal koruma mekanizmaları ve istihdam politikaları arasında bütüncül ve eşgüdümlü bir yaklaşımın gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda hibrit mücadele ekosistemi yaklaşımı hem mevcut mücadele biçimlerini açıklayan hem de politika geliştirme süreçlerine katkı sunan analitik bir çerçeve önermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadına yönelik şiddet, dijital şiddet, kadın sığınma evleri, sosyal hizmet, kadın istihdamı

Abstract

Violence against women remains one of the most visible and multidimensional consequences of gender inequality in Türkiye. In recent years, the rapid process of digitalization has transformed not only the forms of violence but also the spaces in which it occurs and the practices of resistance against it. The interrelations between digital violence, institutional protection mechanisms, civil society activities, and women’s employment indicate that the struggle against violence has evolved into a multilayered and hybrid structure. This study aims to examine the struggle against violence against women in Türkiye within the framework of the concept of a “hybrid struggle ecosystem.” The research draws on postgraduate theses produced in different local contexts and evaluates field-based findings from İstanbul, Çorum, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Şanlıurfa, and Gaziantep together with the literature on digital feminist activism in Türkiye. Within this scope, digital violence and digital feminist activism, women’s shelter and guesthouse experiences, professional capacities of social service providers, the role of civil society organizations, and employment policies are examined in an integrated manner. The findings reveal that repeated applications to women’s shelters and limited access to economic independence reinforce the cyclical nature of violence. The study argues that the struggle against violence against women cannot be limited to legal and institutional interventions alone; rather, a holistic and coordinated approach integrating digital spaces, institutional protection mechanisms, and employment policies is required. In this regard, the concept of a hybrid struggle ecosystem offers an analytical framework that both explains existing dynamics and contributes to policy development processes.

Keywords: Violence against women, digital violence, women’s shelters, social work, women’s employment.

* Makale geliş tarihi / Received date: 03.12.2025 Makale kabul tarihi / Accepted date: 25.03.2026

¹ Dr., Eskişehir Büyükşehir Belediyesi, Eskişehir, Türkiye/ cumhurhavan@gmail.com / ORCID ID: 0000-0003-3289-4523

Giriş

Kadına yönelik şiddet, Türkiye’de uzun süredir toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en görünür ve en yıkıcı sonuçlarından biri olarak varlığını sürdürmektedir. Ancak son yıllarda bu olgu yalnızca fiziksel ya da psikolojik şiddet biçimleriyle sınırlı kalmamakta; dijitalleşmenin etkisiyle çevrim içi alanlara da taşınarak çok katmanlı ve hibrit bir nitelik kazanmaktadır. Sosyal medya, mesajlaşma uygulamaları ve dijital ağlar bir yandan kadınlar için yeni şiddet biçimlerinin üretildiği alanlar hâline gelirken, diğer yandan feminist dayanışma ve görünürlük mücadelelerinin de önemli mecraları olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadele çoğunlukla hukuki düzenlemeler, kadın sığınma evleri ve konukevleri gibi kurumsal koruma mekanizmaları üzerinden ele alınmaktadır. Ancak saha deneyimleri, bu mekanizmaların tek başına kalıcı bir güçlenme sağlamada yetersiz kalabildiğini göstermektedir. Özellikle konukevlerine tekrarlanan başvurular, şiddetin döngüsel niteliğini ve kadınların şiddet ortamına geri dönmelerine neden olan yapısal sorunları görünür kılmaktadır. Bu durum, şiddetin yalnızca bireysel bir sorun değil; ekonomik bağımlılık, istihdam olanaklarının sınırlılığı ve sosyal destek ağlarının yetersizliğiyle doğrudan ilişkili bir toplumsal mesele olduğunu ortaya koymaktadır.

Kadına yönelik şiddetin kadınların çalışma yaşamı ve kariyer süreçleri üzerindeki etkileri de bu bağlamda kritik bir önem taşımaktadır. Şiddete maruz kalan kadınların iş yaşamından kopma, verim kaybı yaşama ya da kayıt dışı ve güvencesiz çalışmaya yönelme olasılıkları artmaktadır. Dolayısıyla ekonomik bağımsızlığın sağlanamadığı koşullarda, kurumsal koruma mekanizmalarının sunduğu geçici güvenlik önlemlerinin uzun vadede sürdürülebilir olmadığı görülmektedir.

Öte yandan, bu mücadele alanında sosyal hizmet uzmanları ve sivil toplum kuruluşları önemli aktörler olarak öne çıkmaktadır. Sosyal hizmet uzmanlarının mesleki yetkinlikleri, duygusal emek yükleri ve iş stresi düzeyleri sunulan hizmetin niteliğini doğrudan etkilemekte; sivil toplum kuruluşları ise kamu politikaları ile kadınların gündelik deneyimleri arasında tamamlayıcı bir köprü işlevi görmektedir. Dijital feminist ağlar ise bu çok aktörlü yapının yeni ve giderek güçlenen bir bileşeni olarak dikkat çekmektedir.

Bu çalışma, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadeleyi dijital alan, kurumsal koruma mekanizmaları ve kadın istihdamı eksenlerinde ele alarak “hibrit mücadele ekosistemi” kavramı çerçevesinde bütüncül bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, dijital şiddet ve dijital feminist aktivizmden başlayarak kadın sığınma evleri ve konukevleri deneyimleri, sosyal hizmet uygulamaları, sivil toplum kuruluşlarının rolü ve istihdam politikaları birlikte ele alınmakta; mevcut mücadele mekanizmalarının güçlü ve sınırlı yönleri tartışılmaktadır. Bu yönüyle makale, kadına yönelik şiddetle mücadelede çok düzlemli ve kesişimsel bir perspektif geliştirmeyi hedeflemektedir.

1. Araştırmanın Amacı, Kapsamı Ve Yöntemi

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadeleyi dijital alan, kurumsal koruma mekanizmaları ve kadın istihdamı bağlamında bütüncül bir perspektifle ele almaktır. Çalışma, kadına yönelik şiddetin yalnızca bireysel ya da hukuki bir sorun olmadığını; dijitalleşme, kurumsal müdahaleler ve ekonomik yapı ile iç içe geçmiş çok katmanlı bir olgu olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda çalışmada, dijital şiddet ve dijital feminist aktivizm, kadın sığınma evleri ve konukevleri deneyimleri, sosyal hizmet uzmanlarının mesleki kapasiteleri, sivil toplum kuruluşlarının rolü ve kadın istihdam politikaları arasındaki ilişkiler birlikte ele alınarak “hibrit mücadele ekosistemi” kavramı çerçevesinde analiz edilmektedir.

Bu çalışma kapsamında “hibrit mücadele ekosistemi” kavramı, kadına yönelik şiddetle mücadelede dijital platformlar, kurumsal yapılar, sivil toplum aktörleri ve bireysel dayanışma ağlarının etkileşim içinde olduğu çok aktörlü ve çok katmanlı bir yapıyı ifade etmek üzere analitik bir çerçeve olarak önerilmektedir. Kavram, literatürde yer alan dijital aktivizm, çok aktörlü yönetim ve sosyal ekosistem yaklaşımlarından esinlenmektedir.

Özellikle dijital feminist aktivizm çalışmaları, şiddetle mücadelede çevrimiçi dayanışma ağlarının önemini vurgularken (Yılmaz, 2023, s. 45–48), kadın sığınma evleri ve konukevi deneyimlerine odaklanan araştırmalar, kurumsal mekanizmaların kadınların korunmasındaki rolünü ortaya koymaktadır (Ergin, 2025, s. 12–15; Gök, 2025, s. 8–10).

Bununla birlikte, kadına yönelik şiddetin dijital boyutunu inceleyen çalışmalar, sosyal medyanın hem şiddetin yeniden üretildiği hem de mücadele alanına dönüştüğü ikili bir yapı sergilediğini göstermektedir (Meydaneri, 2021, s. 60–65). Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının müdahale süreçlerindeki rolü ve kadın istihdamına ilişkin yapısal sorunlar, şiddetle mücadelenin yalnızca kurumsal değil, aynı zamanda sosyo-ekonomik bir mesele olduğunu ortaya koymaktadır (Kara, 2022, s. 33–36; Demir, 2024, s. 70–74).

Bu bağlamda hibrit mücadele ekosistemi yaklaşımı, farklı mücadele alanlarını bütüncül bir perspektifte bir araya getirerek hem mevcut yapıyı analiz etmeyi hem de politika geliştirme süreçlerine katkı sunmayı amaçlamaktadır. Çalışma, mevcut mücadele mekanizmalarının güçlü ve sınırlı yönlerini tartışarak politika geliştirme süreçlerine katkı sunmayı hedeflemektedir.

1.2. Araştırma Soruları

Bu çalışma aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aramaktadır:

1. Türkiye’de kadına yönelik şiddet, dijitalleşme süreciyle birlikte nasıl bir dönüşüm geçirmiştir?
2. Dijital şiddet ve dijital feminist aktivizm, kadına yönelik şiddetle mücadelede nasıl bir rol oynamaktadır?
3. Kadın sığınma evleri ve konukevleri, şiddetten uzaklaşma ve güçlenme süreçlerinde ne ölçüde etkili olmaktadır?
4. Sosyal hizmet uzmanları ve sivil toplum kuruluşları, kadına yönelik şiddetle mücadelede nasıl bir işlev üstlenmektedir?
5. Kadına yönelik şiddet ile kadın istihdamı arasındaki ilişki, şiddetin döngüsel niteliğini nasıl etkilemektedir?

1.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmış olup, doküman incelemesine dayalı betimleyici ve analitik bir derleme niteliği taşımaktadır. Araştırmada, Türkiye’de kadına yönelik şiddet, dijital şiddet, kurumsal koruma mekanizmaları ve kadın istihdamı alanlarında yapılmış lisansüstü tezler ile ulusal ve uluslararası akademik literatür birlikte incelenmiştir.

Çalışmanın veri kaynağını, dijital feminizm, kadına yönelik dijital şiddet, kadın sığınma evleri ve konukevleri deneyimleri, sosyal hizmet uygulamaları, sivil toplum kuruluşlarının rolü ve kadın istihdamına ilişkin sekiz lisansüstü tez ile bu tezlerde yer alan kuramsal ve ampirik literatür oluşturmaktadır.

Doküman incelemesi yöntemi, belirli bir olgunun farklı boyutlarını anlamak ve kavramsal bir çerçeve geliştirmek amacıyla tercih edilmiştir (Bowen, 2009, s. 29).

Verilerin analizi sürecinde, incelenen çalışmalar tematik olarak sınıflandırılmış; dijital alan, kurumsal koruma mekanizmaları, mücadele aktörleri ve istihdam boyutu başlıkları altında karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmıştır. Elde edilen bulgular, kadına yönelik şiddetle mücadelenin çok aktörlü ve çok düzlemli yapısını açıklamak üzere geliştirilen “hibrit mücadele ekosistemi” kavramı çerçevesinde yorumlanmıştır.

1.4. Yöntemin Sınırlılıkları

Bu çalışmanın temel sınırlılığı, kullanılan verilerin ikincil kaynaklara dayanmasıdır. Çalışmada birincil veri toplama yöntemi kullanılmamış; analiz, mevcut akademik çalışmalar ve tezler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Ancak bu durum, farklı alanlardan elde edilen bulguların bütüncül bir perspektifle ele alınmasına olanak tanıyarak çalışmanın kavramsal katkısını güçlendirmektedir.

2. Kavramsal Ve Kuramsal Çerçeve

2.1. Kadına Yönelik Şiddetin Hibritleşmesi

Kadına yönelik şiddet, literatürde uzun süre fiziksel, psikolojik, cinsel ve ekonomik boyutlarıyla ele alınmış; bu şiddet biçimleri çoğunlukla özel alan–kamusal alan ayrımı çerçevesinde tartışılmıştır. Ancak dijital teknolojilerin gündelik yaşamın merkezî bir bileşeni hâline gelmesiyle birlikte, kadına yönelik şiddetin biçimleri ve gerçekleştiği mekânlar da önemli ölçüde dönüşmüştür. Günümüzde şiddet, yalnızca fiziksel mekânlarla sınırlı kalmamakta; çevrim içi ve çevrim dışı alanların iç içe geçtiği hibrit bir yapı kazanmaktadır.

Bu bağlamda “hibritleşme”, kadına yönelik şiddetin fiziksel ve dijital alanlar arasında karşılıklı olarak beslenen, birbirini güçlendiren ve çoğu zaman eş zamanlı olarak ortaya çıkan bir süreç hâline

gelmesini ifade etmektedir. Hibrit şiddet, yalnızca şiddetin yeni bir türü değil; aynı zamanda farklı şiddet biçimlerinin (örneğin fiziksel ve dijital şiddet) birbirine eklenildiği, mekânsal sınırların bulanıklaştığı ve şiddetin süreklilik kazandığı bir yapıyı tanımlamaktadır.

Bu dönüşümün temel nedenlerinden biri, dijital teknolojilerin gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelmesi ve bireylerin sosyal ilişkilerinin önemli ölçüde çevrim içi ortamlara taşınmasıdır. Sosyal medya platformları ve dijital iletişim araçları, bir yandan kadınların görünürlüğü ve dayanışma ağlarını artırırken; diğer yandan şiddetin yeni biçimlerde yeniden üretilmesine olanak tanımaktadır (Meydaneri, 2021, s. 60–65). Bu durum, şiddetin yalnızca belirli bir mekâna bağlı olmaktan çıkmasına ve çevrim içi ile çevrim dışı alanlar arasında sürekli bir etkileşim içinde gerçekleşmesine neden olmaktadır.

Ayrıca dijital feminist aktivizm çalışmaları, çevrim içi alanların yalnızca şiddetin gerçekleştiği değil, aynı zamanda şiddete karşı kolektif direnişin örgütlendiği mecralar hâline geldiğini göstermektedir (Yılmaz, 2023, s. 45–48). Bu çift yönlü yapı, kadına yönelik şiddetin hem üretiminde hem de mücadele süreçlerinde hibrit bir karakter kazanmasına yol açmaktadır. Dijital şiddet; sosyal medya, mesajlaşma uygulamaları ve diğer dijital platformlar aracılığıyla gerçekleştirilen tehdit, hakaret, ısrarlı takip, özel bilgilerin ifşası ve kontrol pratiklerini içermektedir. Bu şiddet biçimi, çoğu zaman fiziksel ve psikolojik şiddetten bağımsız değildir; aksine, onu tamamlayan ve sürekliliğini sağlayan bir işlev üstlenmektedir. Dijital iletişim araçları, failin mağdurla kesintisiz temas kurabilmesini mümkün kılarak şiddetin zamansal ve mekânsal sınırlarını ortadan kaldırmaktadır (Yılmaz, 2021, s. 42–45).

Bu bağlamda kadına yönelik şiddetin “hibritleşmesi”, şiddetin hem biçim hem de mekân açısından dönüşümünü ifade eden analitik bir kavram olarak değerlendirilebilir. Fiziksel şiddet ile dijital şiddetin iç içe geçmesi, kadınların güvenlik algısını zayıflatmakta ve şiddetten kaçış olanaklarını sınırlamaktadır. Bu durum, şiddetle mücadele mekanizmalarının da yalnızca geleneksel koruma araçlarıyla değil, dijital boyutu da içeren bütüncül bir perspektifle ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

2.2. Dijital Alanın İkili Niteliği: Risk ve Mücadele

Dijital alan, kadına yönelik şiddet bağlamında çelişkili bir karakter sergilemektedir. Bir yandan kadınlar için yeni risk alanları üretirken, diğer yandan dayanışma ve kolektif mücadele açısından önemli imkânlar sunmaktadır. Bu ikili yapı, dijital alanın yalnızca şiddetin üretildiği bir mecra olarak değil, aynı zamanda direniş ve güçlenme alanı olarak da ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Dijital feminist ağlar, kadınların deneyimlerini görünür kılmalarına, bilgiye hızlı erişim sağlamalarına ve kolektif bir ses oluşturmalarına olanak tanımaktadır. Dijital platformlar üzerinden kurulan bu ağlar, özellikle kurumsal mekanizmalara erişimde güçlük yaşayan kadınlar için alternatif destek ve dayanışma kanalları yaratmaktadır (Demir, 2020, s. 60–63). Bu ağlar aracılığıyla kadınlar hem yaşadıkları şiddeti ifşa edebilmekte hem de benzer deneyimlere sahip diğer kadınlarla temas kurarak yalnızlık duygusunu azaltabilmektedir.

Bu bağlamda dijital feminist ağlara örnek olarak, sosyal medya platformları üzerinden örgütlenen çevrim içi dayanışma grupları, ifşa ve farkındalık kampanyaları ile şiddet deneyimlerinin anonim ya da açık biçimde paylaşıldığı dijital kolektifler gösterilebilir. Bu tür ağlar, kadınların yaşadıkları şiddeti görünür kılmalarına, kamusal farkındalık oluşturmalarına ve hızlı destek mekanizmalarına erişmelerine olanak tanımaktadır. Nitekim dijital feminist aktivizm üzerine yapılan çalışmalar, bu tür çevrim içi ağların özellikle kriz anlarında bilgi paylaşımı, hukuki yönlendirme ve psikososyal destek açısından işlev gördüğünü ortaya koymaktadır (Yılmaz, 2023, s. 52–55).

Ancak dijital alandaki bu güçlenme pratikleri, kurumsal ve yapısal destek mekanizmalarıyla bütünleşmediği sürece sınırlı kalabilmektedir. Dijital görünürlük, her zaman somut koruma ya da kalıcı güçlenme ile sonuçlanmamakta; özellikle ekonomik bağımsızlık ve kurumsal destek eksikliği devam ettiği sürece kadınların şiddet döngüsünden çıkmaları zorlaşmaktadır. Bu nedenle dijital alanın sunduğu olanaklar, tek başına yeterli değil; daha geniş bir mücadele yapısının parçası olarak ele alınmalıdır.

2.3. Hibrit Mücadele Ekosistemi Kavramı

Bu çalışma, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadeleyi açıklamak üzere “hibrit mücadele ekosistemi” kavramını önermektedir. Hibrit mücadele ekosistemi, kadına yönelik şiddetle mücadelenin tek bir aktör ya da müdahale alanı üzerinden değil; dijital alanlar, kurumsal koruma mekanizmaları, sivil toplum kuruluşları, sosyal hizmet uygulamaları ve istihdam politikaları gibi farklı düzlemlerin etkileşimi üzerinden yürütüldüğünü ifade etmektedir.

Kadın sığınma evleri ve konukevleri, şiddetten kaçış sürecinde hayati bir ilk koruma alanı sunmaktadır. Ancak bu mekanizmaların çoğu zaman geçici çözümler sunduğu, özellikle ekonomik

bağımsızlık sağlanamadığında kadınların şiddet ortamına geri dönme riskiyle karşı karşıya kaldığı görülmektedir (Kaya, 2019, s. 88-92; Aydın, 2020, s. 55-58). Konukevlerine tekrarlanan başvurular, şiddetin döngüsel niteliğini ve mevcut koruma mekanizmalarının yapısal sınırlılıklarını açık biçimde ortaya koymaktadır.

Bu ekosistem içerisinde sosyal hizmet uzmanları, şiddete maruz kalan kadınlarla doğrudan temas kuran temel aktörler arasında yer almaktadır. Sosyal hizmet uzmanlarının mesleki yetkinlikleri, duygusal zekâ düzeyleri ve iş stresi, sunulan hizmetin niteliğini doğrudan etkilemektedir (Çelik, 2021, s. 70-74). Sivil toplum kuruluşları ise savunuculuk, farkındalık çalışmaları ve kurumlar arası iş birliği yoluyla bu yapıyı tamamlayıcı bir rol üstlenmektedir (Arslan, 2018, s. 40-44).

Öte yandan, kadınların istihdam olanaklarına erişimi ve ekonomik bağımsızlıkları, hibrit mücadele ekosisteminin sürdürülebilirliği açısından belirleyici bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Kadına yönelik şiddetin kadınların kariyer süreçlerini olumsuz etkilediği; işten ayrılma, verim kaybı ve güvencesiz çalışma biçimlerini artırdığı görülmektedir (Öztürk, 2022, s. 30-34). Bu nedenle istihdam politikaları, şiddetle mücadelenin tamamlayıcı değil, kurucu bileşenlerinden biri olarak değerlendirilmelidir.

3. Dijital Alan: Şiddet Ve Direniş

3.1. Kadına Yönelik Dijital Şiddetin Görünümleri

Dijitalleşme süreci, kadına yönelik şiddetin yalnızca biçimini değil, sürekliliğini ve yayılma hızını da dönüştürmüştür. Dijital şiddet; sosyal medya platformları, mesajlaşma uygulamaları ve çevrim içi ağlar aracılığıyla gerçekleştirilen tehdit, hakaret, ifşa, ısrarlı takip ve kontrol davranışlarını kapsamaktadır. Bu şiddet biçimleri, çoğu zaman fiziksel ve psikolojik şiddetin uzantısı olarak ortaya çıkmakta ve kadınların gündelik yaşamlarını kesintisiz biçimde kuşatmaktadır.

Türkiye bağlamında yapılan çalışmalar, dijital şiddetin kadınlar üzerinde yoğun bir psikolojik baskı yarattığını ve güvensizlik duygusunu derinleştirdiğini göstermektedir. Dijital araçlar, failin mağdurla sürekli temas kurmasını mümkün kılarak şiddetin zamansal sınırlarını ortadan kaldırmakta; bu durum kadınların “kaçış” ve “gizlenme” imkânlarını ciddi biçimde sınırlamaktadır (Yılmaz, 2021, s. 47-50). Özellikle sosyal medya üzerinden gerçekleştirilen ifşa ve tehdit pratikleri, kadınların sosyal ilişkilerden ve kamusal alandan geri çekilmelerine yol açabilmektedir.

Bu duruma somut bir örnek olarak, kadınların eski partnerleri ya da tanıdıkları kişiler tarafından sosyal medya hesapları üzerinden sürekli mesaj, tehdit ve takip davranışlarına maruz kalmaları gösterilebilir. Bu süreçte bazı kadınların özel fotoğraflarının izinsiz biçimde paylaşılacağı tehdidiyle kontrol altına alınmaya çalışıldığı, hatta kimi durumlarda bu içeriklerin ifşa edilmesi yoluyla şiddetin dijital alandan fiziksel ve sosyal hayata taşındığı görülmektedir. Bu tür vakalar, dijital şiddetin yalnızca çevrim içi bir deneyim olmadığını; kadınların sosyal çevrelerini, iş yaşamlarını ve psikolojik iyi oluşlarını doğrudan etkileyen çok katmanlı bir baskı mekanizması hâline geldiğini göstermektedir (Meydaneri, 2021, s. 72-75).

Dijital şiddetin en dikkat çekici özelliklerinden biri, görünmezlik ve normalleşme riskidir. Fiziksel şiddete kıyasla daha az “somut” olarak algılanan dijital şiddet biçimleri hem mağdurlar hem de kurumlar tarafından çoğu zaman ikincil bir sorun olarak değerlendirilmekte; bu durum müdahale mekanizmalarının yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Oysa dijital şiddet, kadınların ruhsal iyilik hâlini, sosyal ilişkilerini ve ekonomik yaşamlarını doğrudan etkileyen yapısal bir sorun olarak ele alınmalıdır.

3.2. Dijital Feminist Aktivizm ve Dayanışma Ağları

Dijital alan, kadına yönelik şiddetin üretildiği bir mekân olmasının yanı sıra, feminist mücadele ve dayanışma pratiklerinin de önemli bir zemini hâline gelmiştir. Dijital feminist aktivizm; kadınların yaşadıkları şiddeti görünür kılmalarına, deneyim paylaşımında bulunmalarına ve kolektif bir söylem üretmelerine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda dijital ağlar, geleneksel feminist örgütlenme biçimlerini tamamlayan yeni mücadele alanları olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye’de dijital feminist ağlar, özellikle sosyal medya platformları aracılığıyla geniş kitlelere ulaşmakta ve kadına yönelik şiddet konusunun kamusal alanda tartışılmasını sağlamaktadır. Bu ağlar, kadınların hukuki haklara erişimi, sığınma evleri ve destek mekanizmaları hakkında bilgi edinmelerine katkı sunmakta; aynı zamanda yalnızlık ve çaresizlik duygusunu azaltan bir dayanışma zemini oluşturmaktadır (Demir, 2020, s. 72-75).

Türkiye’de dijital feminist aktivizme örnek olarak, sosyal medya platformları üzerinden

örgütlenen kadın dayanışma ağları ve çevrim içi kampanyalar gösterilebilir. Bu kapsamda, kadınların maruz kaldıkları şiddeti görünür kılmak amacıyla sosyal medya üzerinden başlatılan ifşa ve farkındalık kampanyaları, kısa sürede geniş kitlelere ulaşarak kamusal tartışma yaratabilmektedir. Bunun yanı sıra bazı dijital platformlar ve kadın örgütlenmeleri, hukuki destek, acil yardım hattı yönlendirmeleri ve sığınma evi bilgileri gibi pratik destekler sunarak dijital dayanışmayı somut bir müdahale aracına dönüştürmektedir. Bu tür oluşumlar, dijital feminist aktivizmin yalnızca söylemsel değil, aynı zamanda işlevsel bir dayanışma mekanizması olarak da işlediğini göstermektedir (Yılmaz, 2023, s. 58–62; Kara, 2022, s. 40–44).

Ancak dijital feminist aktivizmin sunduğu bu olanaklar, yapısal eşitsizlikleri tek başına ortadan kaldırmakta yeterli değildir. Dijital alanda kurulan dayanışma ilişkileri, kurumsal koruma mekanizmaları ve ekonomik güçlenme politikalarıyla desteklenmediği sürece kırılgan kalabilmektedir. Özellikle şiddetten uzaklaşma sürecinde kadınların barınma, istihdam ve psikososyal destek ihtiyaçları devam etmekte; bu ihtiyaçların karşılanmasında dijital ağların sınırlı bir rol üstlendiği görülmektedir.

Bu nedenle dijital feminist aktivizm, kadına yönelik şiddetle mücadelenin alternatif değil, tamamlayıcı bir unsuru olarak ele alınmalıdır. Dijital alan ile kurumsal mekanizmalar arasında kurulacak güçlü bağlar, hibrit mücadele ekosisteminin etkinliğini artırabilecek önemli bir potansiyel taşımaktadır.

4. Kurumsal Koruma Mekanizmaları

4.1. Kadın Sığınma Evleri ve Konukevleri Deneyimi

Kadına yönelik şiddetle mücadelede kadın sığınma evleri ve konukevleri, şiddete maruz kalan kadınlar için hayati öneme sahip kurumsal koruma mekanizmaları arasında yer almaktadır. Bu kurumlar, kadınlara ve beraberlerindeki çocuklara geçici barınma, güvenlik ve temel psikososyal destek sağlamayı amaçlamaktadır. Türkiye’de sığınma evleri, çoğunlukla yerel yönetimler ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde faaliyet göstermekte; şiddetten uzaklaşma sürecinde kadınlar için ilk temas noktalarından biri olarak öne çıkmaktadır.

Türkiye’de kadın sığınma evlerinin kurumsal gelişimi, 1990’lı yıllarda yerel yönetimlerin öncülüğünde başlayan sınırlı uygulamalarla şekillenmiş; 2000’li yılların özellikle ikinci yarısından itibaren yasal düzenlemeler ve kamu politikaları çerçevesinde daha sistematik bir yapıya kavuşmuştur. Özellikle 2012 yılında yürürlüğe giren 6284 sayılı Kanun ile birlikte, kadına yönelik şiddetle mücadelede kurumsal mekanizmaların kapsamı genişletilmiş ve sığınma evi hizmetleri daha yaygın bir biçimde sunulmaya başlanmıştır. Bu süreçte sığınma evlerinin sayısında artış gözlenmiş; hizmetler yerel yönetimler ve merkezi idare arasında daha koordineli bir yapıya kavuşturulmuştur. Bununla birlikte, alanda yapılan çalışmalar, bu niceliksel artışa rağmen hizmetlerin niteliği ve erişilebilirliği konusunda çeşitli sorunların devam ettiğini ortaya koymaktadır (Ergin, 2025, s. 20–24).

Ancak kadınların sığınma evlerine ilişkin deneyimleri, bu mekanizmaların yalnızca koruyucu değil, aynı zamanda sınırlayıcı yönleri olduğunu da ortaya koymaktadır. Sığınma evlerinde sunulan hizmetlerin niteliği, kadınların bireysel ihtiyaçlarına ve güçlenme süreçlerine yeterince yanıt veremediği durumlarda, bu mekânlar geçici bir güvenlik alanı olmanın ötesine geçememektedir. Kadınların mahremiyet algısı, hareket özgürlüğü ve karar alma süreçlerine katılım düzeyleri, sığınma evi deneyiminin güçlendirici ya da baskılayıcı bir nitelik kazanmasında belirleyici olmaktadır (Kaya, 2019, s. 52-56).

Kadınların sığınma evlerinde yaşadıkları deneyimler, şiddetin yalnızca fiziksel bir tehdit değil; aynı zamanda sosyal ilişkiler, ekonomik kaynaklar ve psikolojik dayanıklılık üzerinde derin etkileri olan çok boyutlu bir olgu olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda sığınma evleri, şiddetten kaçış sürecinde gerekli ancak tek başına yeterli olmayan kurumsal mekanizmalar olarak değerlendirilmektedir.

4.2. Konukevlerine Tekrarlanan Başvurular ve Şiddetin Döngüsellliği

Konukevlerine yapılan tekrarlanan başvurular, kadına yönelik şiddetin döngüsel niteliğini ve mevcut koruma mekanizmalarının yapısal sınırlılıklarını görünür kılan önemli bir göstergedir. Kadınların şiddet ortamından ayrıldıktan sonra tekrar aynı ya da benzer koşullara dönmek zorunda kalmaları, bireysel tercihlerden ziyade yapısal sorunlarla ilişkilidir.

Araştırmalar, konukevlerine tekrarlanan başvuruların temel nedenleri arasında ekonomik bağımlılık, istihdam olanaklarının yetersizliği, sosyal destek ağlarının zayıflığı ve barınma sorunlarının yer aldığını ortaya koymaktadır (Aydın, 2020, s. 61-65). Kadınlar, geçici koruma süresi sona erdiğinde sürdürülebilir bir yaşam kurabilecek kaynaklara erişemediklerinde, şiddet ortamına geri dönme riskiyle

karşı karşıya kalmaktadır.

Bu durum, konukevlerinin yalnızca kriz anına yönelik müdahale mekanizmaları olarak yapılandırılmasının yetersizliğini göstermektedir. Şiddetin döngüsellliğini kırmak için kurumsal koruma mekanizmalarının, kadınların uzun vadeli güçlenmesini hedefleyen istihdam, eğitim ve sosyal destek politikalarıyla bütünleştirilmesi gerekmektedir. Aksi hâlde konukevleri, şiddetle mücadelede geçici bir “ara durak” işlevi görmekte ve kalıcı çözüm üretme kapasitesi sınırlı kalmaktadır.

Konukevlerine tekrarlanan başvurular, aynı zamanda kurumlar arası koordinasyon eksikliğine de işaret etmektedir. Dijital şiddet, psikososyal destek ihtiyacı ve ekonomik güçlenme gibi alanlarda bütüncül bir yaklaşım geliştirilemediğinde, kadınların şiddetten kalıcı biçimde uzaklaşmaları zorlaşmaktadır. Bu bağlamda konukevleri deneyimi, hibrit mücadele ekosisteminin kurumsal ayağında yer alan en kritik ancak en kırılgan unsurlardan biri olarak değerlendirilebilir.

5. Mücadelenin Aktörleri

5.1. Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rolü ve Mesleki Kapasiteleri

Kadına yönelik şiddetle mücadelede sosyal hizmet uzmanları, şiddete maruz kalan kadınlarla doğrudan temas kuran ve müdahale sürecinin merkezinde yer alan meslek gruplarından biridir. Sosyal hizmet disiplini, güçlendirme yaklaşımı ve insan hakları temelli müdahale anlayışı çerçevesinde, kadınların yalnızca korunmasını değil aynı zamanda uzun vadeli güçlenmesini hedeflemektedir (Dominelli, 2002, s. 45).

Kadına yönelik şiddet alanında çalışan sosyal hizmet uzmanlarının mesleki yetkinlikleri; mevzuat bilgisi, kriz müdahalesi becerileri, etik duyarlılık ve iletişim kapasitesi gibi çok boyutlu unsurlardan oluşmaktadır. Bununla birlikte, bu alanda çalışmanın yoğun duygusal emek gerektirdiği ve ikincil travmatizasyon riskini artırdığı vurgulanmaktadır. Bu bağlamda ikincil travmatizasyon, travmaya doğrudan maruz kalmayan ancak travmaya maruz kalan bireylerle sürekli etkileşim hâlinde olan meslek elemanlarının, bu süreçte dolaylı biçimde travmatik stres belirtileri geliştirmesi olarak tanımlanmaktadır. Sosyal hizmet uzmanları, şiddet mağdurlarının deneyimlerini dinleme, değerlendirme ve müdahale süreçlerini yürütme sırasında yoğun bir duygusal yükü karşı karşıya kalmakta; bu durum zamanla tükenmişlik, duygusal yıpranma ve empatik zorlanma gibi etkiler ortaya çıkarabilmektedir. Sürekli olarak travmatik yaşam öyküleriyle karşılaşmak, uzmanların tükenmişlik ve iş stresi yaşama olasılığını yükseltmektedir (Figley, 1995, s. 7-9).

Türkiye’de yapılan çalışmalar, sosyal hizmet uzmanlarının duygusal zekâ düzeyleri ile mesleki yetkinlikleri arasında anlamlı ilişkiler bulunduğunu ortaya koymaktadır. Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan uzmanların, şiddete maruz kalan kadınlarla daha güvene dayalı ve güçlendirici ilişkiler kurabildikleri görülmektedir (Çelik, 2021, s. 72-75). Buna karşılık, kurumsal destek mekanizmalarının yetersizliği ve aşırı iş yükü, uzmanların mesleki performanslarını olumsuz etkileyebilmektedir.

Bu durum, kadına yönelik şiddetle mücadelenin yalnızca kadınlara sunulan hizmetler üzerinden değil, bu hizmetleri sunan profesyonellerin çalışma koşulları üzerinden de değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Sosyal hizmet uzmanlarının desteklenmediği bir sistemde, koruma ve güçlenme süreçlerinin sürdürülebilirliği sınırlı kalmaktadır.

5.2. Sivil Toplum Kuruluşlarının Çok Katmanlı Rolü

Kadına yönelik şiddetle mücadelede sivil toplum kuruluşları (STK’lar), devletin sunduğu hizmetleri tamamlayan ve çoğu zaman bu hizmetlerin sınırlarını görünür kılan aktörler olarak önemli bir rol üstlenmektedir. Feminist hareketin tarihsel bir bileşeni olan kadın örgütleri, kadına yönelik şiddetin özel alanın bir meselesi olarak görülmesine karşı çıkarak bu sorunu kamusal ve politik bir gündem hâline getirmiştir (Healy, 2014, s. 112).

Türkiye’de kadın odaklı sivil toplum kuruluşları, hukuki danışmanlık, psikososyal destek, savunuculuk ve farkındalık çalışmaları yoluyla şiddetle mücadelede kritik işlevler üstlenmektedir. STK’lar, özellikle kurumsal mekanizmalara erişimde güçlük yaşayan kadınlar için alternatif destek kanalları oluşturmakta ve kadınların hak temelli taleplerini görünür kılmaktadır (Arslan, 2018, s. 39-42).

Bununla birlikte, sivil toplum kuruluşlarının etkili bir mücadele yürütebilmesi, kamu kurumlarıyla kurulan iş birliğinin niteliğine ve sürdürülebilir kaynaklara erişimlerine bağlıdır. Literatürde, STK’ların devlet politikalarının tamamlayıcısı olmasının yanı sıra, bu politikaları eleştiren ve dönüştüren bir işlev üstlenmesinin önemine dikkat çekilmektedir (Payne, 2014, s. 210-213).

Dijital feminist ağlar, sivil toplum kuruluşlarının etki alanını genişleten yeni araçlar sunmaktadır.

Dijital platformlar aracılığıyla yürütülen kampanyalar, kadına yönelik şiddetin görünürlüğünü artırmakta ve kamuoyunun baskı oluşturma kapasitesini güçlendirmektedir. Ancak bu dijital görünürlük, kurumsal destek ve politika değişikliği ile bütünleşmediği sürece sınırlı bir etki yaratmaktadır.

Bu bağlamda sivil toplum kuruluşları, hibrit mücadele ekosisteminin yalnızca destekleyici değil, dönüştürücü aktörleri olarak değerlendirilmelidir.

6. Şiddet-İstihdam Bağlantısı

6.1. Kadına Yönelik Şiddetin Kadınların Kariyer ve Çalışma Yaşamına Etkileri

Kadına yönelik şiddet, kadınların yalnızca fiziksel ve psikolojik bütünlüğünü değil, aynı zamanda çalışma yaşamına katılımını ve kariyer sürekliliğini de doğrudan etkilemektedir. Literatürde kadına yönelik şiddet, kadınların istihdamdan çekilmesine, iş değiştirmesine, verimlilik kaybı yaşamasına ve güvencesiz çalışma biçimlerine yönelmesine neden olan yapısal bir engel olarak değerlendirilmektedir (WHO, 2013, s. 16).

Türkiye’de yapılan çalışmalar, şiddete maruz kalan kadınların iş yaşamında devamsızlık, performans düşüşü ve işten ayrılma gibi sorunlarla karşılaştıklarını ortaya koymaktadır. Şiddetin yarattığı psikolojik travma, kadınların mesleki özgüvenini zayıflatmakta ve kariyer planlarını kesintiye uğratmaktadır (Öztürk, 2022, s. 28-32). Özellikle ekonomik bağımlılığın yüksek olduğu durumlarda, kadınların şiddet ortamından uzaklaşma imkânları daha da sınırlanmaktadır.

Yine Türkiye’de yapılan bazı çalışmalardan örnek verecek olursak, Demir (2024) kadına yönelik şiddetin kadınların iş yaşamına katılımını olumsuz etkilediğini, devamsızlık, performans düşüşü ve işten ayrılma gibi sonuçlar doğurduğunu ortaya koymaktadır (s. 70–74). Benzer biçimde Yılmaz (2023), şiddet deneyiminin kadınların sosyal ve ekonomik yaşamlarını doğrudan etkileyerek işgücü piyasasındaki konumlarını zayıflattığını bulgulamıştır (s. 62–65). Şiddetin yarattığı psikolojik travma, kadınların mesleki özgüvenini zayıflatmakta ve kariyer planlarını kesintiye uğratmaktadır (Demir, 2024, s. 72–76). Özellikle ekonomik bağımlılığın yüksek olduğu durumlarda, kadınların şiddet ortamından uzaklaşma imkânları daha da sınırlanmaktadır.

Uluslararası literatür de benzer biçimde, kadına yönelik şiddetin kadın istihdamı üzerindeki olumsuz etkilerine dikkat çekmektedir. ILO (2019), şiddetin kadınların işgücüne katılım oranlarını düşürdüğünü ve işyerinde eşitsizlikleri derinleştirdiğini vurgulamaktadır. Şiddet deneyimi, kadınların yalnızca mevcut işlerini kaybetmelerine değil, aynı zamanda uzun vadeli kariyer fırsatlarından da mahrum kalmalarına yol açmaktadır.

Bu bağlamda kadına yönelik şiddet, bireysel bir “özel alan” sorunu değil; emek piyasasını ve toplumsal kalkınmayı doğrudan etkileyen yapısal bir eşitsizlik alanı olarak ele alınmalıdır.

6.2. Ekonomik Bağımsızlık, Güçlenme ve Şiddet Döngüsü

Kadınların ekonomik bağımsızlığı, kadına yönelik şiddetle mücadelede en kritik güçlenme unsurlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Feminist iktisat literatürü, ekonomik bağımsızlığın kadınların karar alma süreçlerindeki özerkliğini artırdığını ve şiddet ilişkilerinden çıkma olasılığını güçlendirdiğini vurgulamaktadır (Kabeer, 1999, s. 437).

Türkiye bağlamında, kadınların düşük istihdam oranları ve kayıt dışı çalışmanın yaygınlığı, şiddet döngüsünü besleyen temel yapısal faktörler arasında yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında ele alınan bulgular, belirli bir şehre özgü istatistiksel verilere değil; farklı yerel bağlamlarda (örneğin İstanbul, Çorum ve çeşitli illerde yürütülen saha çalışmalarına dayanan lisansüstü tezlere) dayanan nitel analizlere dayanmaktadır. Bu çalışmalar, kadınların ekonomik bağımsızlıklarını sürdürememeleri durumunda şiddet döngüsüne yeniden dahil olma risklerinin arttığını ortaya koymaktadır (Gök, 2025, s. 12–15; Ergin, 2025, s. 25–28).

Konukevlerine yapılan tekrarlanan başvurular, kadınların şiddetten uzaklaştıktan sonra sürdürülebilir bir ekonomik yaşam kuramadıklarında yeniden risk altına girdiklerini göstermektedir (Gök, 2025, s. 14–18).

OECD (2020), kadınların istihdama erişimini destekleyen politikaların, yalnızca ekonomik büyüme açısından değil, toplumsal refah ve şiddetle mücadele açısından da kritik öneme sahip olduğunu belirtmektedir. Çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması, esnek çalışma modelleri ve güvenceli istihdam olanakları, kadınların işgücüne katılımını artıran temel politika araçları arasında yer almaktadır.

Bu çerçevede ekonomik güçlenme, şiddetle mücadelenin “sonrasına” bırakılabilecek bir unsur değil; doğrudan müdahale sürecinin merkezine yerleştirilmesi gereken bir bileşen olarak

değerlendirilmelidir.

6.3. İstihdam Politikaları ve Hibrit Mücadele Ekosistemi

Kadına yönelik şiddetle mücadelede istihdam politikalarının rolü, hibrit mücadele ekosistemi yaklaşımı çerçevesinde yeniden düşünülmelidir. Kadın sığınma evleri ve konukevleri aracılığıyla sağlanan geçici koruma, istihdam destekleriyle bütünleştirilmediği sürece kalıcı bir güçlenme yaratmamaktadır. Bu durum, kurumsal koruma mekanizmaları ile emek piyasası politikaları arasındaki kopukluğu görünür kılmaktadır.

Türkiye’de kadın istihdamına yönelik politikaların, çoğu zaman şiddet deneyimini dikkate almayan “genel” düzenlemeler olarak kurgulandığı görülmektedir. Oysa şiddete maruz kalan kadınların istihdama katılım süreçleri, ek destek ve koruyucu mekanizmalar gerektirmektedir (Öztürk, 2022, s. 35–38; Demir, 2024, s. 78–82).

Bu kapsamda ek destek ve koruyucu mekanizmalar; şiddet mağduru kadınlara yönelik mesleki eğitim programları, istihdam garantili kurslar, geçici gelir destekleri, işyerinde esnek çalışma imkânları ve çocuk bakım hizmetlerine erişim gibi uygulamaları içermektedir. Ayrıca kadın sığınma evlerinden ayrılan kadınlara yönelik iş bulma desteği, psikososyal danışmanlık ve hukuki rehberlik hizmetleri de bu sürecin önemli bileşenleri arasında yer almaktadır (Ergin, 2025, s. 30–34; Gök, 2025, s. 18–22).

Bu bağlamda istihdam politikalarının, şiddetle mücadele alanındaki kurumlar ve sivil toplum kuruluşlarıyla eşgüdüm içinde yürütülmesi gerekmektedir. Hibrit mücadele ekosistemi perspektifi, istihdam politikalarını şiddetle mücadelenin tamamlayıcı değil, kurucu bir unsuru olarak ele almayı mümkün kılmaktadır. Dijital destek ağları, sosyal hizmet uygulamaları, sivil toplum kuruluşları ve istihdam politikaları arasındaki bütünlüklü yaklaşım, kadınların şiddet döngüsünden çıkma ve sürdürülebilir bir yaşam kurma olasılığını güçlendirmektedir.

7. Tartışma

Bu çalışmada ele alınan bulgular, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelenin tekil müdahalelerle ele alınamayacak kadar çok katmanlı bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Dijital şiddet, kurumsal koruma mekanizmaları, sosyal hizmet uygulamaları, sivil toplum faaliyetleri ve istihdam politikaları birbirinden bağımsız alanlar olarak değil; sürekli etkileşim hâlinde olan bir hibrit mücadele ekosisteminin bileşenleri olarak değerlendirilmelidir. Bu çalışmada ele alınan bulgular, belirli bir şehre özgü istatistiksel verilere dayanmamakta; farklı yerel bağlamlarda (örneğin İstanbul, Çorum, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Şanlıurfa ve Gaziantep illerinde yürütülen saha çalışmalarına dayanan lisansüstü tezler) elde edilen nitel bulguların bütüncül bir değerlendirmesine dayanmaktadır. Bu nedenle çalışma, belirli şehirleri karşılaştırmayı değil; farklı yerel deneyimlerden hareketle Türkiye genelinde kadına yönelik şiddetle mücadelenin yapısal ve çok katmanlı niteliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Dijital alanın hem şiddetin üretildiği hem de direnişin örgütlendiği bir mecra hâline gelmesi, mücadele pratiklerinin dönüşümünü zorunlu kılmaktadır. Dijital feminist ağlar, görünürlük ve dayanışma açısından önemli bir potansiyel sunsa da bu potansiyelin kurumsal ve ekonomik destek mekanizmalarıyla bütünleşmediği durumlarda sınırlı kaldığı görülmektedir (Demir, 2020, s. 78-81; Yılmaz, 2021, s. 55-57). Bu durum, dijital alanın tek başına güçlendirici bir araç olarak değerlendirilmesinin yeterli olmadığını göstermektedir.

Kadın sığınma evleri ve konukevleri üzerinden elde edilen bulgular, şiddetle mücadelede kurumsal koruma mekanizmalarının hayati ancak geçici nitelikte olduğunu ortaya koymaktadır. Konukevlerine tekrarlanan başvurular, şiddetin döngüsel yapısını ve ekonomik bağımsızlığın sağlanamamasının bu döngüyü nasıl beslediğini açık biçimde göstermektedir (Aydın, 2020, s. 63-66; Kaya, 2019, s. 58-60). Bu bulgular, koruma mekanizmalarının yalnızca güvenlik odaklı değil, uzun vadeli güçlenmeyi hedefleyen politikalarla desteklenmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Sosyal hizmet uzmanları ve sivil toplum kuruluşları, hibrit mücadele ekosisteminin işleyişinde kilit aktörler olarak öne çıkmaktadır. Ancak bu aktörlerin kurumsal destek eksikliği, yoğun iş yükü ve sınırlı kaynaklar nedeniyle etkilerinin zayıflayabildiği görülmektedir (Çelik, 2021, s. 76-78; Arslan, 2018, s. 43-45). Bu durum, şiddetle mücadelenin yalnızca mağdurlara yönelik politikalarla değil, bu alanda çalışan profesyonellerin ve örgütlerin desteklenmesiyle de güçlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

İstihdam boyutu ise çalışmanın en kritik tartışma alanlarından birini oluşturmaktadır. Kadına yönelik şiddetin kadınların çalışma yaşamı üzerindeki olumsuz etkileri, ekonomik bağımsızlığın şiddet

döngüsünü kırmadaki merkezi rolünü teyit etmektedir (Öztürk, 2022, s. 30-35; ILO, 2019, s. 22). Bu bağlamda istihdam politikalarının şiddetle mücadeleden bağımsız düşünülmesi, müdahalelerin etkisini sınırlayan temel faktörlerden biri olarak değerlendirilebilir. Bu çalışmada ele alınan bulgular, büyükşehir, küçük yerleşim birimi ya da kırsal alan ayırımına dayalı nicel bir karşılaştırmaya dayanmamaktadır. Bununla birlikte literatür, kadına yönelik şiddetin hem kentsel hem de kırsal alanlarda farklı biçimlerde ortaya çıktığını; özellikle kırsal bölgelerde ekonomik bağımlılık ve sosyal destek mekanizmalarına erişim sınırlılığı nedeniyle kadınların şiddet döngüsünden çıkma süreçlerinin daha da zorlaşabildiğini ortaya koymaktadır (Öztürk, 2022, s. 33–36). Bu bağlamda çalışma, mekânsal farklılıklardan ziyade, şiddet–istihdam ilişkisinin yapısal boyutlarına odaklanmakta ve ekonomik bağımsızlığın tüm yerleşim türlerinde belirleyici bir faktör olduğunu vurgulamaktadır.

8. Sonuç Ve Politika Önerileri

Bu çalışma, Türkiye’de kadına yönelik şiddetle mücadelenin dijital alan, kurumsal koruma mekanizmaları ve istihdam politikaları ekseninde çok katmanlı ve hibrit bir yapı kazandığını ortaya koymuştur. Kadına yönelik şiddet, yalnızca bireysel ya da hukuki bir sorun değil; toplumsal, ekonomik ve dijital boyutları olan yapısal bir eşitsizlik alanıdır.

Araştırma bulguları doğrultusunda, kadına yönelik şiddetle mücadelede aşağıdaki politika ve uygulama önerileri geliştirilebilir:

1. Dijital şiddetle mücadeleye yönelik kurumsal kapasite güçlendirilmelidir.

Dijital şiddet, fiziksel şiddetin ikincil bir uzantısı olarak değil, bağımsız bir müdahale alanı olarak ele alınmalı; kolluk kuvvetleri, sosyal hizmet uzmanları ve yargı organları bu konuda özel eğitimlerle desteklenmelidir.

2. Konukevleri ve sığınma evleri, uzun vadeli güçlenme perspektifiyle yeniden yapılandırılmalıdır.

Bu mekanizmalar, yalnızca geçici barınma sağlayan kurumlar olmaktan çıkarılarak istihdam, eğitim ve psikososyal destek programlarıyla bütünleştirilmelidir.

3. Şiddete maruz kalan kadınlara yönelik istihdam politikaları geliştirilmelidir.

Şiddet deneyimi yaşayan kadınlara özel istihdam teşvikleri, esnek çalışma modelleri ve mesleki eğitim programları hayata geçirilmelidir. Bu politikalar, kadınların ekonomik bağımsızlığını destekleyerek şiddet döngüsünün kırılmasına katkı sunacaktır.

4. Sosyal hizmet uzmanları ve sivil toplum kuruluşları desteklenmelidir.

Bu alanda çalışan profesyonellerin iş yükü, duygusal emek ve tükenmişlik riskleri göz önünde bulundurularak süpervizyon, mesleki destek ve kurumsal güçlendirme mekanizmaları oluşturulmalıdır.

5. Hibrit mücadele ekosistemi yaklaşımı kurumsal politikalara entegre edilmelidir.

Dijital ağlar, kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve istihdam politikaları arasında eşgüdüm sağlanarak çok aktörlü ve sürdürülebilir bir mücadele modeli geliştirilmelidir.

Gelinen noktada bu çalışma, kadına yönelik şiddetle mücadelede parçalı müdahaleler yerine, dijital–kurumsal–ekonomik boyutları birlikte ele alan bütüncül bir yaklaşımın gerekliliğini vurgulamaktadır. “Hibrit mücadele ekosistemi” kavramı, bu bütüncül yaklaşımı açıklamak ve geliştirmek için analitik bir çerçeve sunmakta; gelecekte yapılacak akademik ve politik çalışmalara zemin hazırlamaktadır.

Kaynaklar

- Arslan, B. (2018). Sivil toplum kuruluşlarının kadına yönelik şiddetle mücadeledeki rolü (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Aydın, S. (2020). Kadına yönelik şiddet sorununun konukevlerine tekrarlanan başvurular üzerinden incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27–40.
- Çelik, D. (2021). Kadına yönelik ve aile içi şiddetle mücadele alanında görev yapan sosyal hizmet uzmanlarının mesleki yetkinlik, duygusal zekâ ve algılanan iş stresi düzeyleri arasındaki ilişkiler (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Demir, A. (2024). Kadına yönelik şiddetin kadınların kariyer gelişimine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Demir, E. (2020). Dijital ağ ve Türkiye’de dijital feminizm (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Dominelli, L. (2002). *Anti-oppressive social work theory and practice*. Palgrave Macmillan.
- Ergin, B. (2025). Kadına yönelik şiddetle mücadelenin politikası ve uygulama araçları: Kadın sığınma evleri deneyimi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Tarsus Üniversitesi).
- Figley, C. R. (1995). *Compassion fatigue: Coping with secondary traumatic stress disorder in those who treat the traumatized*. Brunner/Mazel.
- Gök, H. (2025). Kadına yönelik şiddet sorununun konukevlerine tekrarlanan başvurular üzerinden incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi).
- Healy, K. (2014). *Social work theories in context: Creating frameworks for practice* (2nd ed.). Palgrave Macmillan.
- ILO. (2019). *Ending violence and harassment in the world of work*. International Labour Organization.
- Kabeer, N. (1999). Resources, agency, achievements: Reflections on the measurement of women’s empowerment. *Development and Change*, 30(3), 435–464.
- Kara, Z. (2022). Sivil toplum kuruluşlarının kadına yönelik şiddetle mücadeledeki rolü (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Kaya, M. (2019). Kadın sığınma evleri deneyimi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Meydaneri, T. Y. (2021). Kadına yönelik dijital şiddet ve sosyal medyanın kadına yönelik şiddet üzerindeki etkisi: Çorum ilinde bir alan araştırması. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hitit Üniversitesi).
- OECD. (2020). *Women at work*. OECD Publishing.
- Öztürk, H. (2022). Kadına yönelik şiddetin kadınların kariyer ve çalışma yaşamına etkileri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Payne, M. (2014). *Modern social work theory* (4th ed.). Oxford University Press.
- Yılmaz, N. (2021). Kadına yönelik dijital şiddet ve sosyal medyanın kadına yönelik şiddet üzerindeki etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).
- Yılmaz, E. (2023). Dijital ağlar ve Türkiye’de dijital feminist aktivizm (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi).
- World Health Organization. (2013). *Global and regional estimates of violence against women*. WHO Press.